

ACTUALISATIE KERNDOELEN KUNST EN CULTUUR: 'WE WILLEN KINDEREN ÉN LERAREN INSPIREREN'

Zingen, dansen, tekenen, bouwen; kinderen zijn van nature creatief. Maar hoe zorg je ervoor dat ieder kind in Nederland dezelfde kansen krijgt om zich creatief te uiten en om kennis te maken met uiteenlopende vormen van kunst en cultuur? Daarvoor zijn er de kerndoelen in het onderwijs. En die zijn juist bedoeld voor jou als ict'er en/of leraar. In 2024 worden de conceptkerndoelen opgeleverd: ze worden moderner en concreter dankzij de input van mensen zoals jij!

Door: Melinda Braaksm

WAARDERING VAN KUNST EN CULTUUR

Het is belangrijk dat leerlingen goed leren lezen en rekenen. Wat is dan het belang van andere leergebieden, zoals kunst en cultuur? "Creatieve vaardigheden zorgen ervoor dat een leerling zich ook op andere gebieden ontwikkelt", zegt Ike Overdiep. Zij is procesregisseur van het kerndoelenteam van SLO, dat van het ministerie van OCW de opdracht heeft gekregen om de kerndoelen kunst en cultuur te actualiseren. "Ik kon zelf goed leren, maar ik had moeite met het schoolse systeem. Tot ik merkte dat ik ook op een andere manier kon leren en dat dat goed was. Dat gun ik ieder kind."

Belangstelling wekken

Overdiep is de aanjager van een kerndoelenteam dat het komende jaar conceptkerndoelen voor het leergebied kunst en cultuur ontwikkelt. Het team bestaat voor de helft uit leraren uit het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs, en verder uit vakexperts en curriculumexperts van SLO. Een van de teamleden is Marthe Brinkel, ict'er en vakdocent beeldende vorming op Christelijke Basisschool De Vijverhof in Voorburg: "Je krijgt niet vaak de kans om mee te praten over wat we willen dat kinderen kennen, kunnen en ervaren. We praten over de essentie van het kunstonderwijs: waarom doe je als leraar wat je doet? Wat doet het met leerlingen als je hen meeneemt naar een theatervoorstelling? Daarom ben ik

ook zo enthousiast dat we naast de aanbodsdoelen werken aan ervarings- en beheersingsdoelen." Want kunstonderwijs heeft twee componenten. Brinkel: "Aan de ene kant het 'maakproces' van de leerling zelf en aan de andere kant het 'meemaken' van kunst. Daar doet de leerling zijn inspiratie op. Vervolgens gaat die zijn eigen 'maakproces' in. Vooral in het 'meemaken' speelt de ICC'er natuurlijk een grote rol, want die organiseert al die culturele activiteiten."

Modernere en concretere

De bestaande kerndoelen uit 2006 zijn te algemeen, vertelt Overdiep. "Dat zorgt voor grote verschillen tussen scholen. Scholen krijgen nu veel ruimte. Er zijn scholen die alles uit de kast trekken om een breed aanbod voor de kinderen te organiseren, maar ook scholen die alleen het minimale doen. Bovendien moet het eigentijdser en moeten de conceptkerndoelen scholen stimuleren dat kinderen hun creatieve vermogens ontwikkelen en zich leren uiten in verschillende vormen van kunst."

De bedoeling is dat de geactualiseerde kerndoelen concreter worden en inspirerend gaan werken voor leraren en scholen. Overdiep: "Zij moeten zich gesteund voelen, niet bekneld. Een voorbeelddoel zou kunnen zijn: 'De leerling maakt een kunstuiting'. Dan volgt daarna 'Het gaat hierbij om'- ik noem maar wat 'het toepassen van digitale kunstvakvaardigheden'. Nieuw is het kopje

GEVOELEN UITDRUKKEN

'Te denken valt aan' – hierin geven we context, ideeën en toepassingen, waarin de verschillende onderdelen van dit leergebied meer zichtbaar worden om de leraar te inspireren. Dit wordt niet wettelijk vastgelegd, maar is wel belangrijk. Een voorbeeld bij 'te denken valt aan' is 'Maak een collage in beeld en geluid en gebruik daarbij digitale middelen'. We zeggen dus niet dat kinderen alleen maar één bepaald product op één manier moeten maken, dat mag een school zelf bepalen op basis van de visie van de school, maar we inspireren wel. De conceptkerndoelen zijn straks de ruggegraat voor een rijk curriculum op school."

"De doelen worden zo tastbaarder", vindt Brinkel. "En dat geldt dus voor alle onderdelen binnen kunst en cultuur: beeldend (tekenen, beeldende vorming, handvaardigheid), dans, drama, muziek en nieuwe media." Overdiep: "Juist vanwege de verschillende onderdelen van het leergebied is samenwerking binnen de school essentieel. Daarom is de actualisatie van het curriculum een mooie kans om conceptkerndoelen van de verschillende leergebieden in samenhang te ontwikkelen. We zetten in op minder overlap, en daarmee minder overbelasting."

VERBEELDINGSKRACHT

Future proof

Het kerndoelenteam ontwikkelt kerndoelen voor po, vo en (v)so, en werkt daarom ook aan een betere doorlopende leerlijn. Overdiep: "Het is belangrijk dat je beschrijft wat kinderen aan het eind van primair onderwijs en eind onderbouw voortgezet onderwijs moeten kennen, kunnen en hebben ervaren." Het kerndoelenteam wil leerlingen naar kunst leren kijken vanuit een werelds perspectief. "We zoeken de voorbeelden dichtbij de leerlingen in de buurt, daar begint hun bewustzijn." Brinkel vult aan: "Toon de kinderen bijvoorbeeld een grote variatie aan kunst en laat het ze beleven, ook buiten het klaslokaal. De rol van de leraar is daarin cruciaal." Daarnaast is er aandacht voor digitale vaardigheden. "Dat is de wereld waarin leerlingen opgroeien; de kerndoelen moeten dat reflecteren." Overdiep: "We proberen de kerndoelen zo future proof mogelijk te maken. Kinderen kunnen nu vanuit de klas rondlopen in een museum, fantastisch! Zo hoop je hun belangstelling te wekken, ergens een haakje te vinden."

REFLECTEREN

Energie

Het kerndoelenteam kunst en cultuur is na de zomer begonnen en levert de conceptkerndoelen na de zomer van dit jaar op. Een krappe planning. De teamleden komen in dat ontwikkeljaar acht keer bij elkaar om stapsgewijs tot de conceptkerndoelen te komen. De bijeenkomsten

De kerndoelen die herzien worden gaan gelden voor:

- eind primair onderwijs
- eind onderbouw voortgezet onderwijs
- speciaal onderwijs
- voortgezet speciaal onderwijs

Tijdens de actualisatie van de kerndoelen wordt het onderwijsveld ook betrokken. Een advieskring met vakverenigingen en andere onderwijsorganisaties met vakinhoudelijke opvattingen, zoals VONKC, VLS en LKCA, kijkt drie keer mee met het kerndoelenteam. Vanuit hun eigen expertise reflecteren de leden van de advieskring op de tussenproducten en concepten, mede aan de hand van adviesvragen van het team: zit er een logische lijn in? Daarnaast gelden de kerndoelen straks ook voor het (voortgezet) speciaal onderwijs. Een klankbordgroep specifieke onderwijsbehoeften met vertegenwoordigers van organisaties die ervaring hebben met en expertise hebben van de diverse doelgroepen met specifieke onderwijsbehoeften, adviseert het kerndoelenteam over de herkenbaarheid en haalbaarheid van de kerndoelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Denk bijvoorbeeld aan leerlingen met een visuele of auditieve beperking.

zijn als een vat vol creativiteit, waarin geweldig wordt samengewerkt. Overdiep: "We komen uit het hele land en van heel verschillende scholen. Aan ons de uitdaging om de conceptkerndoelen zo te formuleren dat elke school ermee uit de voeten kan, maar de uitwerking zal per school anders zijn. Het is fijn om daar met gelijkgestemden over te praten. En hoewel we kritisch zijn, zijn we ook heel respectvol naar elkaar. Het is een omgeving waarin iedereen wordt gehoord."

Het kerndoelenteam wordt ondersteund en van feedback voorzien door een advieskring, met daarin brancheorganisaties en andere verenigingen uit de kunstsector die zich met onderwijs bezighouden. Overdiep: "We hebben met zijn allen één doel: kinderen zo veel mogelijk verschillende vormen van kunst en cultuur te laten ervaren. We zijn er trots op dat we daar een bijdrage aan mogen leveren."

INLEVINGSVERMOGEN

Heb jij ideeën die het kerndoelenteam absoluut moet horen? Doe dan mee aan een van de feedbackmomenten van de leden van de advieskring!

Info en aanmelden om op de hoogte te blijven van de actualisatie: www.actualisatiekerndoelen.nl/kunstkultuur. Hier kun je ook de startnotitie van het leergebied downloaden.